

Till arbetspensionsanstalterna

ÄNDRINGAR I LAGEN OM PENSION FÖR ARBETSTAGARE

Regeringen har avlåtit en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare och lag om ändring av 4 a § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (RP 81/89).

Beviljande av individuell förtidspension

Med anledning av att flexibel pensionsålder kommer att träda i kraft inom den offentliga sektorn föreslås justeringar av arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Enligt propositionen skall en arbetstagare med stöd av arbetspensionslagarna för den privata sektorn ha rätt till individuell förtidspension även i det fall, att det inte går att som pensionsgrundande tid räkna den tid som återstår till pensionsåldern och som utgör ett villkor för pensionen. Detta skall gälla sådana situationer där arbetstagaren beviljas individuell förtidspension på basis av ett senare arbets- eller tjänsteförhållande. Detta föreslås bli reglerat i 4 e § 1 mom. APL. Motsvarande ändring måste också göras i 4 a § 1 mom. KAPL. Genom hänvisningsstadganden gäller ändringen också systemen för företagarpension.

Avsikten är att den föreslagna ändringen skall vara temporär. Den kommission som utredde principen om s.k. sista pensionsanstalt inom förvärvspensions-systemet har föreslagit att principen om sista anstalt skall tillämpas inom hela detta system (kommittébetänkande 45/88). I regeringens proposition om genomförandet av principen om sista pensionsanstalt kommer man sannolikt att föreslå att stadgandet om den s.k. utlösande faktorn intas i arbetspensionslagarna för den privata sektorn.

LA/Outi Lehmus

23.5.1989

Bestämmande av deltidspension

I 5 c § APL föreslås en precisering av stadgandena om deltidspension så att de beaktar sådana situationer där deltidspension beviljas också med stöd av pensionslagarna för den offentliga sektorn. Enligt förslaget ändras nämnda paragraf så att 1 mom. tillämpas då den pensionsgrundande stabiliserade förvärvsinkomsten endast fastställs på basen av lönerna enligt APL och 2 mom. tillämpas i de fall då förvärvsinkomsten skall fastställas på basen av löner enligt flera lagar.

I paragrafen fastställs dessutom hur varje deltidspensionsbeviljande system skall svara för sin andel av det inkomstbortfall, som övergången till deltidssarbete medför i jämförelse med det tidigare heltidsarbetet. Samtidigt förtydligas omräknandet av deltidspensionen.

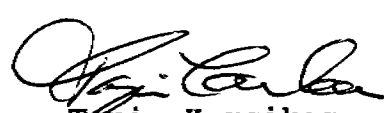
Begynnelsestidpunkten för invalidpension

I propositionen föreslås att stadgandena om begynnelsestidpunkten för invalidpension skall ändras i de fall, där utbetalandet av sjukdagpenning upphör till följd av att arbetstagaren har beviljats ålderspension enligt någon annan lag. Avsikten är att invalidpensionen utan iakttagande av primärtiden skall kunna utbetalas från den tidpunkt då rätt till ålderspension uppstår enligt någon annan lag än APL.

Kreditförsäkring Propositionen innehåller ytterligare ett förslag enligt vilket pensionsskyddscentralen skall kunna tillåta, att placeringskreditförsäkringen också används som säkerhet för kommunala pensionsanstaltens och sjömanspensionskassans placeringar och fordringar. Därför föreslås att en ny 13 a § fogas till APL.

Ikraftträdande Avsikten är att de föreslagna ändringarna skall träda i kraft 1.7.1989.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Pentti Koivistoinen
Tapio Karsikas

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare och lag om ändring av 4 a § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Med anledning av att flexibla pensionsformer kommer att träda i kraft för den offentliga sektorn föreslås justeringar av arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Enligt propositionen skall en arbetstagare med stöd av arbetspensionslagarna för den privata sektorn ha rätt till individuell förtidspension även i det fall att det inte går att som pensionsberättigande tid räkna den tid som återstår till pensionsåldern och som utgör ett villkor för pensionen. Detta skall emellertid gälla endast sådana situationer där arbetstagaren med stöd av någon annan lag beviljas individuell förtidspension på basis av ett senare arbets- eller tjänsteförhållande. Samtidigt föreslås en precisering av stadgandena om deltidspension så att de beaktar sådana situationer där deltidspension beviljas också med stöd av pensionslagarna för den offentliga sektorn.

Det föreslås att stadgandena om begynnelse-tidpunkten för invalidpension skall ändras i de fall där utbetalandet av sjukdagpenning upphör till följd av att arbetstagaren har beviljats ålderspension enligt någon annan lag. Avsikten är att invalidpensionen utan iakttagande av primärtiden skall kunna utbetalas från den tidpunkt då rätt till ålderspension uppstår enligt någon annan lag än lagen om pension för arbetstagare.

Propositionen innehåller ytterligare ett förslag enligt vilket pensionsskyddscentralen skall kunna tillåta att placeringskreditförsäkringen också kan användas som säkerhet för kommunala pensionsanstaltens och sjömanspensionskassans placeringar och fordringar.

Avsikten är att de föreslagna ändringarna skall träda i kraft den 1 juli 1989.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget och de föreslagna ändringarna

1.1. Ändringar som föranleds av ikraftträdandet av de flexibla pensionsformerna för den offentliga sektorn

1.1.1. Beviljande av individuell förtidspension

I det statliga och kommunala pensionssystemet träder stadgandena om flexibel pensionsål-

der i kraft den 1 juli 1989 (103 och 110/89). Enligt lagändringarna är de grundläggande villkoren för erhållande av individuell förtidspension desamma som enligt lagen om pension för arbetstagare (395/61, nedan APL). Vid bedömningen av anställningsförhållandena för de offentliga pensionssystemen måste man emellertid också beakta sådana krav som på grund av den offentliga förvaltningens speciella natur uppställs för vissa uppgifter. Detta krav gäller allmän säkerhet, personens egen trygghet eller

det ansvar som arbetet medför med tanke på det allmännas intresse.

Stadgandena om villkoren för erhållande av individuell förtidspension ingår i 4 e § APL. Utöver villkoren om arbetstagarens ålder, hälsotillstånd och arbetsförhållanden förutsätts, för att individuell förtidspension skall beviljas, att man vid fastställandet av pensionen kan såsom pensionsberättigande tid också räkna den tid som återstår till pensionsåldern. Då individuell förtidspension beviljas inom den offentliga sektorn beaktas denna s.k. återstående tid på basis av offentliga anställningsförhållanden. För att individuell förtidspension härvid skall kunna beviljas också på basis av tidigare avslutat arbete som hör till APL, måste detta krav om återstående tid slopas. Denna ändring behövs för att arbetstagaren vid pensioneringen skall få hela den pension som han har intjänat, oberoende av vilket pensionsystem han har tillhört medan han förvärvsarbetade. Detta föreslås bli reglerat i 4 e § 1 mom. APL. Motsvarande ändring måste också göras i 4 a § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden. Genom hänvisningsbestämmelserna gäller ändringen också systemen för företagarpension.

Avsikten är att den föreslagna ändringen skall vara temporär. Den kommission som utredde principen om s.k. sista anstalt inom förvärvspensionssystemet och som avgav sitt betänkande den 31 oktober 1988 (kommittébetänkande 45/88) har föreslagit att principen om sista anstalt skall tillämpas inom hela systemet för förvärvspensioner. Denna princip innebär att den pensionsanstalt till vilken pensionssökanden senast har hört skall meddela sökanden ett beslut om pensionsskyddet inom hela arbetspensionssystemet. I regeringens proposition om förverkligandet av denna sistaanstalt-princip kommer man sannolikt att föreslå att stadgandet om den s.k. utlösande faktorn intas också i arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Detta skulle innebära att arbetstagaren enligt pensionslagarna för den privata sektorn får rätt att automatiskt erhålla invalidpension för ett arbetsförhållande som har upphört tidigare. Ingen separat prövning kommer alltså att behövas i de fall att han har beviljats invalidpension från den offentliga sektorn för ett senare arbets- eller tjänsteförhållande. Det kostnadsansvar som hänförs sig till systemet bör dock ytterligare utredas.

1.1.2. Fastställande av deltidspension

Fastän de flexibla pensionsformerna på den offentliga sektorn i regel fungerar enligt samma principer som i pensionssystemen för den privata sektorn, måste vissa ändringar av närmast teknisk natur göras i stadgandena om APL-deltidspension. Gällande 5 c § i APL om deltidspensionens belopp har i tiden tillkommit med tanke på deltidspension inom den privata sektorn. För att det nämnda stadgandet skall fungera också i de fall då deltidspensionen beviljas från den offentliga sektorns pensionsystem måste stadgandet ändras till dessa delar. Enligt förslaget ändras 5 c § APL så att 1 mom. tillämpas då deltidspensionen beserar sig på endast en arbetspensionslag och 2 mom. tillämpas i de fall då pensionen skall beviljas med stöd av flera lagar. I paragrafen fastställs dessutom hur varje deltidspensionsbeviljande system skall svara för sin andel av den sänkning av inkomsten som övergången till deltidarbete medför i jämförelse med det tidigare heltidsarbetet. Samtidigt förtydligas omräkandet av deltidspensionen.

1.2. Begynnelsestidpunkten för pension i vissa fall

Genom lagändringarna som trädde i kraft vid ingången av år 1982 blev sjukdagpenningen den primära ersättningen i förhållande till lagarna om arbetspension. I detta sammanhang beaktade man också de exceptionella förhållanden där arbetstagaren har rätt till full invalidpension enligt arbetspensionslagarna, men till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen för endast en kort tid eller inte alls. Med tanke på dylika fall fastställdes det att invalidpension utan iakttagande av primärtiden skall erläggas på vissa villkor från det att arbetsoförmågan har inträtt.

Stadgandet i 4 d § APL om pensionens begynnande beaktar inte de situationer där ålderspension enligt någon annan lag än APL börjar under den primärtid som har fastställts enligt sjukförsäkringslagen. En dylik situation är möjlig då pensionsåldern enligt någon annan lag är lägre än enligt APL. Enligt 15 a § sjukförsäkringslagen betalas dagpenning inte om arbetstagaren erhåller ålderspension eller förtida ålderspension. I dessa fall blir arbetstagaren utan såväl sjukdagpenning som invalid-

pension efter det att primärtiden har upphört, men ålderspensionen inte ännu har börjat utgå. Detta kan inte anses ändamålsenligt. Därför föreslås en justering av lagrummet så att invalidpension skall kunna utbetalas fr.o.m. samma tidpunkt som ålderspension i dessa fall.

1.3. Pensionsskyddscentralens kreditförsäkringsverksamhet

Pensionsanstalternas säkerheter för placeringar och lån skall vara sådana att placeringsförluster inte uppkommer. Om pensionsanstalternas säkerheter för lån stadgas i lagen om försäkringsbolag och APL. Enligt 13 § 2 mom. APL skall säkerheten för i denna lag förutsatta pensionskassas och pensionsstiftelses placeringar och fordringar utgöras av placeringskreditförsäkring. Försäkringen skall upptas i pensionsskyddscentralen, som är skyldig att hålla i kraft försäkringen, under förutsättning att för kreditförsäkringsbeloppet, till den del det överstiger ett av social- och hälsovårdsministeriet fastställt gränobelopp, vid anfordran ställs av pensionsskyddscentralen godkänd annan säkerhet.

Vid ingången av år 1988 trädde lagen om ändring av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (260/87) i kraft, genom vilken en pensionsansvarsfond upprättades för kommunala pensioner. Samtidigt stadgades att fondens medel skall placeras säkert och på ett inkomstbringande sätt. Det vore ändamålsenligt om kommunala pensionsanstalten kunde använda pensionsskyddscentralens placeringskreditförsäkring som säkerhet för sina placeringar och fordringar. Med stöd av gällande stadganden har pensionsskyddscentralen emellertid inte rätt att bevilja kreditförsäkring till kommunala pensionsanstalten.

Därför föreslås att en ny 13 a § fogas till APL, enligt vilken pensionsskyddscentralen till den i lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare avsedda kommunala pensionsanstalten skall kunna lämna placeringskreditförsäkring som säkerhet för placeringar och fordringar på samma villkor som de som gäller för pensionsanstalterna under APL.

Samarbetet mellan systemet för sjömanspensioner och andra arbetspensionssystem för den privata sektorn utvecklas hela tiden. Därför vore det i detta sammanhang ändamålsenligt att utsträcka pensionsskyddscentralens kreditförsäkringsrörelse även till sjömanspensionskassans långivning.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

De föreslagna ändringarna har inga verkningar på statsbudgeten.

Enligt uppskattning kommer ca 40 % av de individuella förtidspensioner som beviljas enligt den offentliga sektorns pensionssystem att vara sådana att till dem också hör fribrevspension enligt den privata sektorns pensionssystem. De tilläggskostnader som uppkommer med anledning av den föreslagna arbetspensionssystemreformen vore om tio år ca 10 milj. mk och om tjugo år ca 20 milj. mk. Kalkylerna baserar sig på antagandet att två tredjedelar av de individuella förtidspensionerna är nettoökning och att en tredjedel i varje händelse skulle ha börjat som traditionella invalidpension.

Uppskattningsvis förekommer det ca 200 sådana fall årligen som avses i propositionen och som gäller begynnelsetidpunkten för invalidpension. För arbetspensionssystemet betyder detta merkostnader om ca 300 000 mk om året.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1. Lagen om pension för arbetstagare

4 d §. Paragrafen innehåller stadganden om samordningen av invalidpensionen och dagpen-

ningen enligt sjukförsäkringslagen. Enligt förslaget fogas till paragrafens 2 mom. ett stadgande om beviljande av invalidpension i det fall att arbetstagaren beviljas ålderspension enligt någon annan lag än APL. Härvid beviljas invalidpension enligt APL från det att

ålderspensionen börjar löpa, utan att man inväntar att primärtiden enligt sjukförsäkringslagen skall gå ut.

4 e §. Paragrafen innehåller stadganden om villkoren för individuell förtidspension. Enligt förslaget kompletteras paragrafens 1 mom. så att det vid fastställandet av individuell förtidspension inte skall krävas att den tid som återstår tills pensionsålder uppnås skall beaktas om arbetstagaren erhåller individuell förtidspension enligt någon annan lag.

5 c §. I paragrafen finns stadganden om deltidspensionens belopp. En precisering av 1 och 2 mom. föreslås så att 1 mom. skall tillämpas när endast inkomster enligt APL beaktas vid fastställandet av stabiliserad förvärvsinkomst enligt APL 4 § 3 mom. Paragrafens 2 mom. skall gälla sådana fall där den stabiliserade förvärvsinkomsten fastställs på basis av inkomster enligt flere lagar. Meningen är att i momentet fastställa de olika arbetspensionslagarnas andel av inkomstbortfallet som föranleds av övergången till deltidsarbete. Paragrafens 3 mom. stadgar deltidspensionens maximibelopp. Om arbetstagaren har rätt till deltidspension också enligt någon annan lag än APL, är det nödvändigt att justera deltidspensionerna enligt de olika lagarna i förhållande till den pensionsrätt som har intjänats enligt dessa lagar. Till momentet fogas ett stadgande om detta. Stadgandena i paragrafens 4 mom. förtydligas med tanke på omräknandet av deltidspensionen. En omräkning kan komma i fråga fastän ingen betydande förändring har ägt rum i arbetstagarens förvärvsinkomster under den tid han har deltidsarbetat. Också en

förändring som är mindre än en betydande förändring av förvärvsinkomsten kan ge rätt till deltidspension med stöd av en annan sådan arbetspensionslag enligt vilken deltidspension tidigare inte har kunnat beviljas.

13 a §. Den föreslagna nya 13 a § kommer att stadga att pensionsskyddscentralen kan lämna placeringskreditförsäkring som säkerhet för sjömanspensionskassans och kommunala pensionsanstaltens placeringar och fordringar.

1.2. Lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

4 a §. Föreslås att till paragrafens 1 mom. fogas ett stadgande som motsvarar det till 4 a § 1 mom. APL föreslagna stadgandet om beviljande av individuell förtidspension, fastän den lön som motsvarar den till pensionsåldern kvarvarande tiden inte längre kan beaktas enligt denna lag. Ändringen gäller de situationer där arbetstagaren har beviljats individuell förtidspension som baserar sig på ett senare tjänste- eller arbetsförhållande.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft vid den tidpunkt då de flexibla pensionsformerna träder i kraft för den offentliga sektorns pensionssystem, dvs. den 1 juli 1989.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om pension för arbetstagare.**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 4 d § 2 mom., 4 e § 1 mom. och 5 c § lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61),

dessa lagrum sådana de lyder, 4 d § 2 mom. och 4 e § 1 mom. i lag av den 26 juli 1985 (666/85) samt 5 c § i lag av den 8 augusti 1986 (603/86), och
fogas till lagen en ny 13 a § som följer:

4 d §

Utan hinder av vad som stadgas i 1 mom. skall full invalidpension betalas i enlighet med 4 § 3 mom., om pensionsansökan gjorts innan dagpenning enligt sjukförsäkringslagen betalts för de i 1 mom. nämnda 150 första betalningsdagarna eller om invalidpension beviljas i form av individuell förtidspension som avses i 4 e §. Härvid förutsätts likväl för betalning av full invalidpension att före utgången av den kalendermånad som följer efter pensionsansökan eller, om under denna tid ansökts om dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, före utgången av den kalendermånad som följer efter ansökan inte beviljats sådan dagpenning, som skall betalas för minst en månad utan avbrott och som hänför sig till tiden efter arbetsoförmågans inträde eller, såvida dagpenningens ansökan som hänför sig till denna tid avslagits, till tiden efter avslaget. Om utbetalandet av dagpenning upphör under primärtiden med stöd av 15 a § sjukförsäkringslagen på grund av att till en arbetstagare beviljad ålderspension enligt någon annan lag som avses i 8 § 4 mom. eller enligt pensionsreglemente eller pensionsstadga börjar utgå, betalas till arbetstagaren full invalidpension från det sagda pension börjar utgå, dock tidigast från den tidpunkt som stadgas i 4 § 3 mom.

-----

4 e §

Utan hinder av vad som i 4 § 3 mom. och 5 b § 1 mom. stadgas om erhållande av full invalidpension har arbetstagare som fyllt 55 år rätt att få invalidpension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har

nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta med sitt förvärvsarbete. Ett villkor är dock att arbetstagaren har upphört med sådant förvärvsarbete som avses i lag som nämns i 8 § 4 mom., pensionsreglemente eller pensionsstadga eller att hans förvärvsinkomst per månad för dessa arbeten kan uppskattas bli i genomsnitt mindre än det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten. Ett villkor för individuell förtidspension är dessutom att, då den individuella förtidspensionen fastställs, såsom pensionsberättigande tid även kan beaktas den tid som återstår till pensionsåldern, eller motsvarande arbetsförtjänst, dock inte i det fall att arbetstagaren har rätt till individuell förtidspension enligt någon annan lag som nämns i 8 § 4 mom., pensionsreglemente eller pensionsstadga.

-----

5 c §

Deltidspensionens belopp är, om inte annat följer av 2 och 3 mom., för arbetstagare som fyllt 60 år 44 procent av skillnaden mellan den enligt 4 f § 3 mom. fastställda stabiliserade förvärvsinkomsten av förvärvsarbete inom denna lags tillämpningsområde och förvärvsinkomsten av sådant förvärvsarbete på deltid som omfattas av lag som avses i 8 § 4 mom., pensionsreglemente eller pensionsstadga. Börjar deltidspensionen senare än vid ingången av den månad som följer efter det arbetstagaren fyllt 60 år, höjs nämnda procenttal med 1/3 procentenhet för varje månad med vilken arbetstagarens ålder överskrider 60 år när deltidspensionen börjar.

Har en arbetstagare före deltidarbetet samtidigt varit i två eller flera sådana förvärvsarbeten som omfattas av lag som avses i 8 § 4 mom., pensionsreglemente eller pensionsstadga och på basis av vilka den tid som återstår tills

pensionsålder uppnås eller motsvarande förtjänst skulle ha beaktats vid fastställandet av pensionen, om han hade blivit arbetsförmögen vid den tidpunkt då deltidspensionen börjar utgå, räknas deltidspensionens belopp på skillnaden som erhålls genom att från totalbeloppet för förvärvsinkomsterna från nämnda arbeten dra av det totala beloppet av förvärvsinkomsterna under tiden för deltidsarbetet. Skillnaden delas i förhållande till sänkningarna av förvärvsinkomsten i sådana delar enligt nämnda lagar, pensionsreglemente eller pensionsstadga på basis av vilka arbetstagaren har rätt till deltidspension, dock högst upp till det belopp som motsvarar den sänkning av förtjänsten som inträffat inom ramen för envar lag, pensionsreglemente eller pensionsstadga.

Deltidspensionens maximibelopp är 75 procent av den i enlighet med 8 § samordnade pensionen som arbetstagaren har intjänat enligt lag som avses i 8 § 4 mom., pensionsreglemente eller pensionsstadga innan deltidspensionen börjar utgå. Om arbetstagaren har rätt till deltidspension också enligt någon annan lag, pensionsreglemente eller pensionsstadga och den gränsdragning som avses här minskar deltidspensionen, görs denna minskning med beaktande av dessa lagar och regler och i för-

hållande till de pensionsrätter som har intjänats enligt dem.

Deltidspensionens belopp omräknas, om det har inträffat en förändring i förvärvsinkomsterna under deltidsarbete för den som erhåller deltidspension och denna förändring på ett betydande sätt avviker från den allmänna löneutvecklingen eller om det i förvärvsinkomsterna har inträffat en förändring som ger pensionsmottagaren rätt till deltidspension med stöd av sådan lag, pensionsreglemente eller pensionsstadga som inte tidigare har berättigat honom till deltidspension. Som stabiliserad förvärvsinkomst anses härvid den förvärvsinkomst som deltidspensionen första gången fastställdes på.

13 a §

Pensionsskyddscentralen kan lämna placeringskreditförsäkring som avses i 13 § som säkerhet också för placeringar och fordringar av sjömanspensionskassa som avses i lagen om sjömanspensioner och kommunala pensionsanstalten som avses i lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989.

2.

Lag

om ändring av 4 a § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

I enlighet med riksdagens beslut ändras 4 a § 1 mom. lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, sådant detta lagrum lyder i lag av den 26 juli 1985 (667/85), som följer:

4 a §

Utän hinder av vad som i 4 § 2 mom. och 5 § 3 mom. stadgas om erhållande av full invalidpension har arbetstagare som fyllt 55 år rätt att få invalidpension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom, påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan

förutsättas att han skall fortsätta med sitt förvärvsarbete. Ett villkor är dock att arbetstagaren har upphört med sådant förvärvsarbete som avses i lag som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, pensionsreglemente eller pensionsstadga eller att hans förvärvsinkomst per månad för dessa arbeten kan uppskattas bli i genomsnitt mindre än det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten i nämnda lag. Ett villkor för individuell förtids-

1.

L a g**om ändring av lagen om pension för arbetstagare.**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 4 d § 2 mom., 4 e § 1 mom. och 5 c § lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61),
dessa lagrum sådana de lyder, 4 d § 2 mom. och 4 e § 1 mom. i lag av den 26 juli 1985 (666/85) samt 5 c § i lag av den 8 augusti 1986 (603/86), och
fogas till lagen en ny 13 a § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

4 d §

4 d §

Utän hinder av vad som stadgas i 1 mom. skall full invalidpension betalas i enlighet med 4 § 3 mom., om pensionsansökan gjorts innan dagpenning enligt sjukförsäkringslagen betalts för de i 1 mom. nämnda 150 första betalningsdagarna eller om invalidpension beviljas i form av individuell förtidspension som avses i 4 e §. Härvid förutsätts likväl för betalning av full invalidpension att före utgången av den kalendermånad som följer efter pensionsansökan eller, om under denna tid ansökts om dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, före utgången av den kalendermånad som följer efter ansökan inte beviljats sådan dagpenning, som skall betalas för minst en månad utan avbrott och som hänför sig till tiden efter arbetsoförmågans inträde eller, såvida dagpenningensansökan som hänför sig till denna tid avslagits, till tiden efter avslaget.

Utän hinder av vad som stadgas i 1 mom. skall full invalidpension betalas i enlighet med 4 § 3 mom., om pensionsansökan gjorts innan dagpenning enligt sjukförsäkringslagen betalts för de i 1 mom. nämnda 150 första betalningsdagarna eller om invalidpension beviljas i form av individuell förtidspension som avses i 4 e §. Härvid förutsätts likväl för betalning av full invalidpension att före utgången av den kalendermånad som följer efter pensionsansökan eller, om under denna tid ansökts om dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, före utgången av den kalendermånad som följer efter ansökan inte beviljats sådan dagpenning, som skall betalas för minst en månad utan avbrott och som hänför sig till tiden efter arbetsoförmågans inträde eller, såvida dagpenningensansökan som hänför sig till denna tid avslagits, till tiden efter avslaget. *Om utbetalandet av dagpenning upphör under primärtiden med stöd av 15 a § sjukförsäkringslagen på grund av att till en arbetstagare beviljad ålderspension enligt någon annan lag som avses i 8 § 4 mom., eller enligt pensionsreglemente eller pensionsstadga börjar utgå, betalas till arbetstagaren full invalidpension från det sagda pension börjar utgå, dock tidigast från den tidpunkt som stadgas i 4 § 3 mom.*

4 e §

4 e §

Utän hinder av vad som i 4 § 3 mom. och 5 b § 1 mom. stadgas om erhållande av full invalidpension har arbetstagare som fyllt 55 år rätt att få invalidpension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga, med

Utän hinder av vad som i 4 § 3 mom. och 5 b § 1 mom. stadgas om erhållande av full invalidpension har arbetstagare som fyllt 55 år rätt att få invalidpension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga, med

Gällande lydelse

beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta med sitt förvärvsarbete. Ett villkor är dock att arbetstagen har upphört med sådant förvärvsarbete som avses i lag, pensionsreglemente eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. eller att hans förvärvsinkomst per månad för dessa arbeten kan uppskattas bli i genomsnitt mindre än det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten. Ett villkor för individuell förtidspension är dessutom att, då den individuella förtidspensionen fastställs, såsom pensionsberättigande tid även kan beaktas den tid som återstår till pensionsåldern, eller motsvarande arbetsförtjänst.

Föreslagen lydelse

beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta med sitt förvärvsarbete. Ett villkor är dock att arbetstagen har upphört med sådant förvärvsarbete som avses i lag som nämns i 8 § 4 mom., pensionsreglemente eller pensionsstadga eller att hans förvärvsinkomst per månad för dessa arbeten kan uppskattas bli i genomsnitt mindre än det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten. Ett villkor för individuell förtidspension är dessutom att, då den individuella förtidspensionen fastställs, såsom pensionsberättigande tid även kan beaktas den tid som återstår till pensionsåldern, eller motsvarande arbetsförtjänst, dock inte i det fall att arbetstagen har rätt till individuell förtidspension enligt någon annan lag som nämns i 8 § 4 mom., pensionsreglemente eller pensionsstadga.

5 c §

Deltidspensionens belopp är, om inte annat följer av 2 och 3 mom., för arbetstagare som fyllt 60 år 44 procent av skillnaden mellan den enligt 4 f § 3 mom. fastställda stabiliserade förvärvsinkomsten av förvärvsarbete inom denna lags tillämpningsområde och förvärvsinkomsten av förvärvsarbete på deltid inom denna lags tillämpningsområde. Börjar deltidspensionen senare än vid ingången av den månad som följer efter det arbetstagen fyllt 60 år, höjs nämnda procenttal med 1/3 procentenhet för varje månad med vilken arbetstagarens ålder överskrider 60 år när deltidspensionen börjar.

Har arbetstagen samtidigt två eller flera i 4 f § 1 mom. 2 punkten nämnda förvärvsarbeten, och är skillnaden mellan de sammanlagda, i 4 f § 3 mom. angivna förvärvsinkomsterna före arbetstagen övergång till deltidsarbete och de sammanlagda förvärvsinkomsterna under deltidsarbetet mindre än den skillnad som nämns i 1 mom., beräknas deltidspensionens belopp på den mindre skillnaden.

5 c §

Deltidspensionens belopp är, om inte annat följer av 2 och 3 mom., för arbetstagare som fyllt 60 år 44 procent av skillnaden mellan den enligt 4 f § 3 mom. fastställda stabiliserade förvärvsinkomsten av förvärvsarbete inom denna lags tillämpningsområde och förvärvsinkomsten av sådant förvärvsarbete på deltid som omfattas av lag som avses i 8 § 4 mom., pensionsreglemente eller pensionsstadga. Börjar deltidspensionen senare än vid ingången av den månad som följer efter det arbetstagen fyllt 60 år, höjs nämnda procenttal med 1/3 procentenhet för varje månad med vilken arbetstagen ålder överskrider 60 år när deltidspensionen börjar.

Har en arbetstagen före deltidsarbetet samtidigt varit i två eller flera sådana förvärvsarbeten som omfattas av lag som avses i 8 § 4 mom., pensionsreglemente eller pensionsstadga och på basis av vilka den tid som återstår tills pensionsålder uppnås eller motsvarande förtjänst skulle ha beaktats vid fastställandet av pensionen, om han hade blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt då deltidspensionen börjar utgå, räknas deltidspensionens belopp på skillnaden som erhålls genom att från total-

Gällande lydelse

Deltidspensionens maximibelopp är 75 procent av den i enlighet med 8 § samordnade pensionen som arbetstagaren enligt de lagar och pensionsstadgor eller det pensionsreglemente som avses i 8 § 4 mom. har intjänat före den tidpunkt då deltidspension börjar.

Deltidspensionens belopp beräknas på nytt, om det i deltidspensionstagarens förvärvsinkomster under deltidsarbete har skett en förändring som väsentligt avviker från den allmänna löneutvecklingen.

Föreslagen lydelse

beloppet för förvärvsinkomsterna från nämnda arbeten dra av det totala beloppet av förvärvsinkomsterna under tiden för deltidsarbetet. Skillnaden delas i förhållande till sänkningarna av förvärvsinkomsten i sådana delar enligt nämnda lagar, pensionsreglemente eller pensionsstadga på basis av vilka arbetstagaren har rätt till deltidspension, dock högst upp till det belopp som motsvarar den sänkning av förtjänsten som inträffat inom ramen för envar lag, pensionsreglemente eller pensionsstadga.

Deltidspensionens maximibelopp är 75 procent av den i enlighet med 8 § samordnade pensionen som arbetstagaren har intjänat enligt lag som avses i 8 § 4 mom., pensionsreglemente eller pensionsstadga innan deltidspensionen börjar utgå. Om arbetstagaren har rätt till deltidspension också enligt någon annan lag, pensionsreglemente eller pensionsstadga och den gränsdragning som avses här minskar deltidspensionen, görs denna minskning med beaktande av dessa lagar och regler och i förhållande till de pensionsrätter som har intjänats enligt dem.

Deltidspensionens belopp omräknas, om det har inträffat en förändring i förvärvsinkomsterna under deltidsarbete för den som erhåller deltidspension och denna förändring på ett betydande sätt avviker från den allmänna löneutvecklingen eller om det i förvärvsinkomsterna har inträffat en förändring som ger pensionsmottagaren rätt till deltidspension med stöd av sådan lag, pensionsreglemente eller pensionsstadga som inte tidigare har berättigat honom till deltidspension. Som stabiliserad förvärvsinkomst anses härvid den förvärvsinkomst som deltidspensionen första gången fastställdes på.

13 a §

Pensionsskyddscentralen kan lämna placeringskreditförsäkring som avses i 13 § som säkerhet också för placeringar och fordringar av sjömanspensionskassa som avses i lagen om sjömanspensioner och kommunala pensionsanstalten som avses i lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989.

